

doi: 10.14456/jiskku.2021.16

ความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงาน
ของนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ
Information Science Student Expectations and
Perceptions of Overseas Internships.

ภัทธีรา สุวรรณโค^{1*}, ฤทัย นิ่มน้อย¹, ภาธร นิลอาธิ¹

Phatthira Suwannako^{1*}, Ruethai Nimnoi¹, Patorn Nilati¹

*Corresponding author email: phattheera.s@msu.ac.th

Received: May 24, 2021

Revised: July 21, 2021

Accepted: July 30, 2021

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงานของนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ และหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกงานในต่างประเทศ

วิธีการศึกษา: การวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยเก็บรวบรวมจากนิสิตที่ฝึกงานในต่างประเทศ ระหว่างปีการศึกษา 2555 – 2560 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ตีความนำเสนอในรูปของคำบรรยายและตารางประกอบ

ข้อค้นพบ: ความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิต มีดังนี้ 1) ด้านความรู้ มีความคาดหวัง และการรับรู้ตรงกันคือ เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นทีม พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติในวิชาชีพสารสนเทศ ส่วนการรับรู้ 2) ด้านความสามารถ มีความคาดหวังมากที่สุดคือ การฝึกทักษะภาษาต่างประเทศเพิ่ม ส่วนการรับรู้มากที่สุดคือ จัดให้นิสิตที่มีความรู้ความสามารถและความถนัดตรงกับการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้อง 3) ด้านบุคลิกภาพ มีความคาดหวังและการรับรู้ตรงกันคือ มีกริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมมากขึ้น

¹ ภาควิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; Department of Information Science, Faculty of Informatics, Mahasarakham University.

4) ด้านประสบการณ์ มีความคาดหวังและการรับรู้ตรงกัน คือ ได้รับประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่
ในลักษณะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางสารสนเทศ และ 5) ด้านการพัฒนาตนเอง มีความคาดหวังและการรับรู้
ตรงกันคือ เรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สำหรับแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับ
นิสิตฝึกงานในต่างประเทศคือการพัฒนาให้นิสิตมี 3 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย การคิดเชิง
วิพากษ์ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร 2) ทักษะการรู้หนังสือ ประกอบด้วย
การรู้สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี และ 3) ทักษะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ความยืดหยุ่น
ความเป็นผู้นำ การริเริ่ม การเพิ่มผลผลิต และทักษะทางสังคม

การประยุกต์ใช้จากการศึกษานี้: หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเตรียมความพร้อม
สำหรับการฝึกงานในห้องสมุดต่างประเทศและการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของสถานประกอบการ

คำสำคัญ: ความคาดหวัง การรับรู้ การฝึกงานต่างประเทศ สารสนเทศศาสตร์

ABSTRACT

Purpose of the study: This study examines information science students' expectations and perceptions of their overseas internships.

Methodology: The data collection of this qualitative study was conducted using structured interviews with the Thai students who performed their internships in India and Indian students who did their practicum in Thailand from the academic years of 2012 – 2017. Analysis of the interviewed data was presented in a narrative text and tables.

Main Findings: There are fivefold expectations and perceptions of the students' overseas internships. First – awareness, they had similar perceptions of awareness and experiences expected from their work internships which include team work method, development of knowledge and skills as well as information professional attitudes. Second – abilities, their highest level of expectation is found to be on English language practice, and the maximum level of experiences expected falls on the know-how to use all internship devices properly. Third – personality, they wish to be polite and modest. Fourth – experiences, the students strongly wish to obtain direct experiences from information professional work practicum. Fifth – self-development, they expect to differentiate theories and practices. Also, the participants proposed that they possess 3 sets of skills: learning skills including critical and creative thinking, group

working method and communication; literacy skills incorporating information literacy, media literacy and technological literacy; and personal skills comprising flexibility, leadership, creativity, productivity and socialization skills.

Applications of this study: This research provides useful information for preparing students to conduct library internship abroad as well as for making revision of educational curriculums which respond to the market needs.

Keywords: Expectations, Perceptions, Internship oversea, Information science

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (Ministry of Education, 1999) ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยฝึกการปฏิบัติงานจริง

การฝึกงานหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการฝึกปฏิบัติงานจริงในองค์กรต่าง ๆ ในระยะเวลาที่กำหนด (Ohio State University, 2013) โดยการฝึกงานอาจเป็นแบบเต็มเวลาหรือการฝึกงานนอกเวลาก็ได้ ส่วนใหญ่มักจัดให้กับนิสิตชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป ระยะเวลาการฝึกงานทั่วไปประมาณ 1 ถึง 4 เดือน แต่บางครั้งอาจมีการฝึกทั้งปีการศึกษา ทั้งนี้ระยะเวลาในการฝึกงานขึ้นอยู่กับสถานประกอบการ รูปแบบการฝึกงาน มีทั้งที่ได้รับค่าจ้าง ไม่ได้รับค่าจ้าง หรืออาจรับค่าจ้างบางส่วนซึ่งอยู่ในรูปแบบของค่าครองชีพ (Harvard, 2004) เพื่อเตรียมความพร้อมการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา ให้นิสิตได้ทดลองทำงานในสภาพแวดล้อมของการทำงานจริง (Plook TCAS, 2021) ได้ทดลองวางแผนและรับผิดชอบงาน เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการปรับตัวในการทำงาน โดยผลจากการเข้าฝึกงานทำให้นิสิตสามารถวิเคราะห์ความถนัดของตนได้ว่าเหมาะกับงานลักษณะดังกล่าวหรือไม่ เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต นอกจากนี้การฝึกงานยังเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่ใช้เพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกเข้าทำงานในองค์กรต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะหากผ่านฝึกงานในต่างประเทศ ซึ่งเป็นความคาดหวังหนึ่งในการเข้าร่วมการฝึกงานในต่างประเทศ

ความคาดหวังของผู้เรียนแต่ละคนขึ้นอยู่กับระดับความทะเยอทะยานของผู้เรียนและประสบการณ์ในการประสบความสำเร็จด้านการทำงานที่เคยได้รับซึ่งสามารถสร้างความคาดหวังได้ตรงกับความเป็นจริง และผู้เรียนจะตั้งความหวังต่ำกว่าความเป็นจริงหากเคยมีประสบการณ์ความล้มเหลวมาก่อน (Plienpu, 1999) ดังนั้น ความคาดหวังของแต่ละบุคคลจะมีคนแตกต่างกันไป ตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ไม่ว่าจะเป็น

วัฒนธรรม ลักษณะครอบครัว ชนชั้นทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู สถานะในกลุ่ม การรับมือกับปัญหา การบอกเล่า ความผิดหวัง ความล้มเหลวและความสำเร็จในอดีต ระดับสติปัญญา รวมไปถึงบุคลิกภาพ อันจะส่งผลไปยัง ความคาดหวังต่อการฝึกงาน

ความคาดหวังในการฝึกงาน มี 3 ส่วน (Sooksirisorn, 2019) คือ ความคาดหวังในตนเอง ได้แก่ การได้พัฒนาตนเอง โดยนำทักษะที่เรียนมาใช้ในการทำงานในสายอาชีพนั้น ๆ ความคาดหวังในแหล่งฝึกงาน ได้แก่ การได้เรียนรู้แนวคิดตลอดจนเทคนิคการทำงานต่าง ๆ ที่ประสบในแหล่งฝึกงานจริง การได้ประสบการณ์การทำงานจริง ได้เรียนรู้ระบบการทำงานและวัฒนธรรมในองค์กร รวมถึงได้รู้การทำงานในแผนกต่าง ๆ และความคาดหวังในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การได้นำความรู้มาใช้จริง ทั้งในแง่ของการประยุกต์ใช้และการแก้ปัญหา และประสบการณ์นอกเหนือจากสายที่เรียน (Jobbk, 2021) แต่ทั้งนี้ความคาดหวังที่ได้ อาจไม่ตรงกับการรับรู้ จากสภาพที่เป็นจริง

การรับรู้คือการแปลความสิ่งที่นิสิตได้สัมผัสจากการฝึกงาน ซึ่งแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ สุขภาพร่างกาย ประสบการณ์หรือความรู้เดิม ความใส่ใจ หรือความสนใจ ความต้องการหรือแรงขับ อารมณ์ ความพร้อม การคาดหวัง (Kassing, 1995) และบุคลิกภาพ ที่แตกต่างกัน และสิ่งเร้าซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกงานในต่างประเทศ ซึ่งมีบริบทแตกต่างกัน

การฝึกงานหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างประเทศ เป็นการเข้ารับการประสบการณ์วิชาชีพและ วิจัยในสถานปฏิบัติการหรือสถาบันวิจัยที่มีชื่อเสียง ณ ต่างประเทศ และได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม การทำงานของชาวต่างชาติ (Mahasarakham University, 2019) เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 เดือน และไม่เกิน 4 เดือนหรือมากกว่านี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและความร่วมมือระหว่างสถาบัน ทั้งนี้ นิสิตสามารถ เข้าร่วมโครงการฝึกงาน ณ ต่างประเทศได้ด้วยตนเองผ่านบริษัทตัวแทนหรือเข้าร่วมโครงการกับมหาวิทยาลัย ที่ตนสังกัดโดยการขอรับทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนในการฝึกงาน ณ ต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุม ค่าบัตรโดยสารเครื่องบิน ค่าประกันสุขภาพ ค่าธรรมเนียมวีซ่า และค่าครองชีพบางส่วนในต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้มีการเปิดรับสมัครนิสิตเข้าร่วมโครงการให้ทุนสนับสนุนนิสิตปริญญาตรี เพื่อฝึกงาน ณ ต่างประเทศ (MSU Outbound Internship) ทุกปี เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบาย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Mahasarakham University, 2019) สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมโครงการฝึกงาน ต่างประเทศ โดยการสนับสนุนและส่งเสริม ซึ่งที่ผ่านมา นั้น สาขาฯ ได้ดำเนินการส่งนิสิตเข้ารับการฝึกงาน ต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐอินเดีย โดยส่วนใหญ่เป็นสถาบัน บริการสารสนเทศหรือห้องสมุดที่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการฝึกงาน ทั้งนี้เป็นไปตามความร่วมมือระหว่างสถาบัน (Office of International Affairs, Mahasarakham University, 2019) ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวกับสถาบันการศึกษา ณ

ต่างประเทศ ได้มีจำนวนสถาบันที่เข้าร่วมเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ซึ่งจากผลการฝึกงานที่ผ่านมา พบว่า นิสิตในหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ที่เคยเข้าร่วมโครงการประสบกับปัญหาในประเด็นของการปรับตัว และการเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันระหว่างการฝึกงาน ณ ต่างประเทศ ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมก่อนออกไปฝึกงาน นับเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ความคาดหวังของนิสิตต่อการฝึกงานกับการรับรู้ต่อการฝึกงานมีความสอดคล้องกัน อันจะส่งผลให้นิสิตสามารถฝึกงาน ณ ต่างประเทศได้ประสบความสำเร็จ

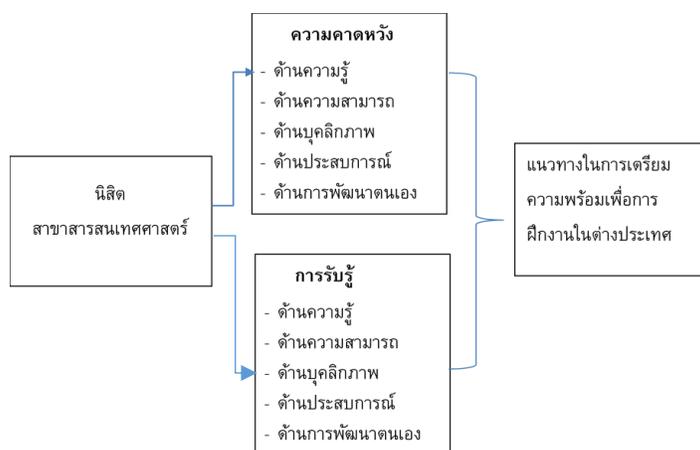
ดังนั้น การศึกษาความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิตในต่างประเทศหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ จะทำให้สาขาฯ ทราบถึงคุณลักษณะของบุคคลผู้จะสามารถทำงานในองค์กรต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้แก่นิสิตก่อนออกไปฝึกงาน และทำงานในสถานประกอบการจริงในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้เรื่องการฝึกงานของนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ
2. เพื่อหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกงานในต่างประเทศ

วิธีการศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ที่เคยเข้าร่วมฝึกงาน ณ ต่างประเทศ ระหว่างปีการศึกษา 2555-2560 ทั้งสิ้นจำนวน 12 คน ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 10 คน และนิสิตระดับปริญญาโท จากสาธารณรัฐอินเดีย จำนวน 2 คน ซึ่งเข้ารับการฝึกงาน ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความคาดหวังและการรับรู้ของนิสิตฝึกงาน สาขาสารสนเทศศาสตร์ ณ ต่างประเทศ โดยมีแนวข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย 1.1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก 1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการที่ฝึกงาน 1.3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกงาน 2) ความพึงพอใจต่อการฝึกงาน ณ ต่างประเทศ 3) การประเมินประสบการณ์ที่นิสิตได้รับจากการฝึกงาน ณ ต่างประเทศ 4) คุณสมบัติของนิสิต เพื่อให้การฝึกงาน ณ ต่างประเทศประสบความสำเร็จ และ 5) ข้อคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ตอนที่ 2 ความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนิสิตฝึกงาน แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) 2) ด้านความสามารถ (Capability) 3) ด้านบุคลิกภาพ (Personality) 4) ด้านประสบการณ์ (Experience) และ 5) ด้านการพัฒนาตนเอง (Self-development /improvement) รวมทั้งสิ้น จำนวน 96 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความเหมาะสมในการนำไปใช้งานจริง โดยผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป นำผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยนำไปแปลผลด้วยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (Srisa-Ard, 2010) ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด และนำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปภาพรวมแบบตารางและพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก

จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ จำนวน 12 คน ทั้งจากสาธารณรัฐอินเดีย และประเทศไทย สามารถสรุปข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก

ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	75.00
หญิง	3	25.00
รวม	12	100.0

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลัก (ต่อ)

ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
อายุ		
21	2	16.70
22	7	58.30
25	3	25.00
รวม	12	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	10	83.30
ปริญญาโท	2	16.70
รวม	12	100.0
ชั้นปี		
2	2	16.70
3	1	8.30
4	9	75.00
รวม	12	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า จากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด สามารถจำแนกตามเพศได้ ดังนี้ เพศชาย จำนวน 9 คน (ร้อยละ 75.00) และเพศหญิง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 25.00) โดยสามารถจำแนกตามอายุได้ดังนี้ อายุ 21 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 16.70) อายุ 22 ปี จำนวน 7 คน (ร้อยละ 58.30) และอายุ 25 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 25.00) ระดับการศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 83.30) และ ระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน (ร้อยละ 16.70) โดยจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษาในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ได้ ดังนี้ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 คน (ร้อยละ 16.70) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 1 คน (ร้อยละ 8.30) และ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 9 คน (ร้อยละ 75.00)

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานประกอบการที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลสถานประกอบการที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ

รายการ	ความถี่	ร้อยละ	ประเภทของสถานประกอบการ
มีค่าใช้จ่าย	4	33.30	ไม่หวังผลกำไร (Non-profit)
ไม่มีค่าใช้จ่าย	8	66.70	
รวม	12	100.00	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาทั้งหมดเลือกเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในสถานประกอบการที่ไม่หวังผลกำไร (Non-profit) คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีนักศึกษาที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้วยตนเอง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 33.30) ซึ่งค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย ค่าเดินทางด้วยเครื่องบินทั้งภายในและภายนอกประเทศ ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัว และมีนักศึกษา จำนวน 8 คน (ร้อยละ 66.70) ที่ไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางด้วยเครื่องบินทั้งภายในและภายนอกประเทศ ด้วยตนเอง เนื่องจากได้รับทุนเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เมื่อสอบถามเกี่ยวกับสถานประกอบการที่นักศึกษา เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาชาวอินเดียได้ให้เหตุผลสนับสนุน ดังนี้

“อาจารย์ที่สอนได้ให้คำแนะนำว่าควรเลือกมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่ทำ MOU กับวิทยาลัย เพราะจะได้รับความร่วมมือตามข้อตกลงใน MOU ”

“อาจารย์ที่ปรึกษาของเราเคยมาร่วมการประชุมวิชาการที่มหาสารคามและรู้จักกับคณบดีของที่นี้ เราจึงติดต่อมายังท่านเพื่อมาฝึกงานที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัย”

ส่วนนักศึกษาชาวไทยเลือกประเภทสถานประกอบการ เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยให้เหตุผล ดังนี้

“อาจารย์ประกาศรับสมัครเพื่อรับทุนฝึกงานที่อินเดียโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และภาคิวิชาดำเนินการ ติดต่อให้ทั้งหมด”

“ได้มีโอกาสคุยก่อนการตัดสินใจกับรุ่นพี่จากห้องสมุดของ สปป.ลาว ที่เป็นนักศึกษาปริญญาโท ของภาควิชาโดยอาจารย์นัดหมายให้เจอ”

“เลือกสมัครไปฝึกงานที่มหาวิทยาลัยที่มีอาจารย์จากภาควิชาได้ไปศึกษาต่อ และมีโอกาสได้แชท ถามอาจารย์ก่อนตัดสินใจ”

1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มี ดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

รายการ	Mean	S.D.	ระดับปัจจัย
1. พิจารณาจากประเทศที่จะเดินทางไปฝึก	3.83	1.27	มาก
2. พิจารณาจากนโยบายระหว่างประเทศของประเทศที่จะเดินทางไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การขอวีซ่า	3.58	1.24	มาก
3. พิจารณาจากค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น ค่าใช้จ่าย (จ่ายเอง) มีการสนับสนุนค่าใช้จ่าย ไม่มีค่าใช้จ่าย	3.42	1.08	ปานกลาง
4. พิจารณาจากความมีชื่อเสียงและระบบการศึกษาของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.42	.67	มาก
5. พิจารณาจากเกณฑ์ในการรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสถานประกอบการนั้น ๆ	4.00	.85	มาก

ตารางที่ 3 ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ (ต่อ)

รายการ	Mean	S.D.	ระดับปัจจัย
6. พิจารณาจากเครือข่าย เช่น นักศึกษา ศิษย์เก่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เคยแลกเปลี่ยน การมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา	2.83	1.53	ปานกลาง
7. พิจารณาจากภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน การสื่อสารของประเทศที่นักศึกษาจะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.67	.65	มากที่สุด
8. พิจารณาจากคุณภาพชีวิตของประเทศที่นักศึกษาจะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.58	.90	มาก
9. พิจารณาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศของประเทศที่นักศึกษาจะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.08	.67	มาก
10. พิจารณาจากวัฒนธรรมของประเทศที่นักศึกษาจะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4.33	.65	มาก
11. พิจารณาจากประโยชน์ที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะได้รับ	4.92	.29	มากที่สุด
รวม	3.69	.33	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) โดยเมื่อพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ แล้ว ปัจจัยที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ประโยชน์ที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะได้รับ ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา คือ ปัจจัยทางด้านภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน การสื่อสารของประเทศที่นักศึกษาจะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) และความมีชื่อเสียงและระบบการศึกษาของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ น้อยที่สุด ได้แก่ เครือข่าย เช่น นักศึกษา ศิษย์เก่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เคยแลกเปลี่ยน การมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น ค่าใช้จ่าย (จ่ายเอง) มีการสนับสนุนค่าใช้จ่าย ไม่มีค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) และพิจารณาจากคุณภาพชีวิตของประเทศที่นักศึกษาจะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) และพิจารณาจากนโยบายระหว่างประเทศของประเทศที่จะเดินทางไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การขอวีซาระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$)

เมื่อสอบถามนักศึกษา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ นักศึกษาชาวอินเดียได้ให้เหตุผล ดังนี้

“เราจะพิจารณาจากประโยชน์ของงานในวิชาชีพที่จะได้รับ ที่จะนำไปใช้กับการทำงานในอนาคต”

“หลักสูตรให้ออกสาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพียงครั้งเดียวจึงอยากได้ประสบการณ์ที่ตรงกับงานจริงในห้องสมุด และอาจารย์ที่ปรึกษาจะได้แนะนำมาให้มาฝึกที่นี่เพราะค่าใช้จ่ายถูกกว่าในกรุงเทพมหานคร”

ส่วนนักศึกษาชาวไทยให้เหตุผลสนับสนุนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ดังนี้

“ที่เลือกไป สปป.ลาว เพราะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของประเทศที่จะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พุดคุยกันได้เข้าใจ ง่ายต่อการใช้ชีวิตที่นั่น บรรยากาศ อาหาร และวัฒนธรรมก็เหมือนบ้านเรา”

“เลือกไปเพราะเป็นหอสมุดแห่งชาติ เป็นห้องสมุดระดับชาติ”

“งานที่จะไปฝึกนั้นมีประโยชน์ที่ในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตาม
ข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ดูแลการฝึกงาน”

2. ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ถึงความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ พบว่า นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความพึงพอใจมาก เกี่ยวกับประสบการณ์และความรู้สึกต่อการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ โดยมีข้อคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

“เรามีความพึงพอใจมากเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภายนอกประเทศ เพราะห้องสมุดที่นี่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้ได้ใช้จริงหลายอย่าง”

“ส่วนตัวพอใจกับการฝึกงานต่างประเทศ และการฝึกงานต่างประเทศยังช่วยเติมเต็ม ความคาดหวังเกี่ยวกับวิชาชีพว่ามีความสำคัญต่อสังคม”

“ด้านความกังวลที่จะไม่ได้รับพิจารณาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศก็มีบ้าง แต่ก็มั่นใจว่าได้ผ่านการคัดเลือกจากอาจารย์ที่หลักสูตรแล้วในเบื้องต้น”

เมื่อให้นักศึกษาได้ประเมินประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ พบว่า นักศึกษาทั้งหมดได้ประเมินว่ามีประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ โดยรวมมากที่สุด โดยนักศึกษาได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศมากที่สุด รองลงมาคือคุณค่าที่ได้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นอกจากนี้ นักศึกษายังเล็งเห็น ความสำคัญ และความน่าสนใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ โดยนักศึกษาชาวอินเดีย ได้ให้เหตุผลว่า

“การฝึกงานครั้งนี้มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างยิ่งและจะนำไปใช้ประโยชน์เมื่อกลับไปเรียนต่อ และเมื่อเข้าสู่การทำงานจริง”

“ประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครั้งนี้มีคุณค่าและความสำคัญหลายอย่าง ทั้งการได้ทำงานจริง และการทำงานร่วมกับคนอื่นที่มีความแตกต่างกันมากกว่าคนในประเทศเดียวกัน”

ส่วนนักศึกษาชาวไทย ได้ให้ข้อคิดเห็นดังนี้

“ประโยชน์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครั้งนี้ทำให้เข้าใจการทำงานในวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มากขึ้น”

“ประสบการณ์และความรู้ที่ได้มีทั้งที่เกี่ยวกับการเรียนและการใช้ชีวิต”

“ก่อนมาต้นต้นและเตรียมพร้อมในการทำงานหลายอย่างเพราะเป็นชั้นปีที่ 2 ยังไม่ได้เรียนครบทุกวิชาตามหลักสูตร แต่เมื่อมาฝึกประสบการณ์การจริง ๆ ก็สามารถปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ”

3. คุณสมบัติของนักศึกษาเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศประสบความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณสมบัติในการฝึกงาน ณ ต่างประเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ประเมินคุณสมบัติของนักศึกษาเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศประสบความสำเร็จ โดยให้ความสำคัญในประเด็นต่าง ๆ ไว้ตามลำดับ ได้แก่ ทักษะที่นักศึกษาจำเป็นจะต้องมีมากที่สุด ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ที่รวดเร็ว และสามารถทักษะการเผชิญหน้าและแก้ปัญหา นอกจากนี้ นักศึกษาต้องมีความกระตือรือร้น และ มีความมุ่งมั่นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและมุ่งมั่นต่อองค์กรในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยทักษะด้านอื่น ๆ ที่ให้ความสำคัญน้อยลงมาเรียงตามลำดับ ได้แก่ ทักษะการนำเสนอ ความรู้เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น งานบริการ การแคตตาล็อกหนังสือ ฯลฯ และการสร้างนวัตกรรม (วิธีการทำงาน) โดยนักศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ดังนี้

“ถ้าเรามีทักษะการเรียนรู้ที่รวดเร็วจะทำให้เราสามารถทำงานที่เราไม่เคยเรียนในหลักสูตรแต่มีในงานที่ทำ ทำให้เราสามารถทำงานได้สำเร็จ”

“ทักษะการเผชิญหน้าและแก้ปัญหามีความจำเป็นอย่างมากเนื่องจากการไปใช้ชีวิต ณ ต่างประเทศเป็นครั้งแรก มีความแตกต่างทั้งบุคคล ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงการดำเนินชีวิต”

“ฝึกประสบการณ์วิชาชีพใช้เวลานานกว่าการท่องเที่ยวต่างประเทศ ความพร้อมในการเผชิญหน้าและการแก้ปัญหาจึงมีความจำเป็นอย่างมาก”

“ความรู้บางเรื่อง ก็สามารถเรียนรู้ในการฝึกประสบการณ์ได้ถ้าเรามีทักษะการเรียนรู้ที่รวดเร็ว”

4. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับภาพรวมของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ

4.1 สาเหตุในการเลือกเรียนสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

“เป็นสาขาวิชาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในหลาย ศาสตร์ รวมถึงสารสนเทศศาสตร์มีความโดดเด่นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาบูรณาการรายวิชาซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการทำงานในปัจจุบัน และเป็นสาขาที่สามารถปฏิบัติงานได้หลากหลายสาขาอาชีพ ซึ่งเหมาะกับสังคมยุคปัจจุบันที่ต้องการสารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำ”

“เป็นคนชอบอ่านหนังสือ และห้องสมุดเป็นแหล่งให้บริการสารสนเทศ เมื่อหนังสือเข้ามาในห้องสมุดซึ่งบรรณารักษ์จะเป็นคนแรกที่ได้อ่านหนังสือ จึงมีความตั้งใจอยากเป็นบรรณารักษ์ เพราะตระหนักถึงงานบรรณารักษ์ งานด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ สามารถประกอบวิชาชีพดังกล่าวได้เหนือสิ่งอื่นใดคือเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในภาคหน้า เพราะความเปิดกว้างในหลักวิชาของสาขา ทำให้

สามารถค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ทั้งประสบการณ์และความรู้ (ณ ปัจจุบัน ยิ่งทำให้มองเห็นว่าสาขาวิชานี้ทำให้ได้รับโอกาสที่กว้างขึ้น มีความสามารถหลากหลายในการประกอบอาชีพ)”

“ส่วนตัวมองว่าเป็นสาขาที่น่าสนใจ ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่สามารถบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาทักษะความรู้ได้ตรงตามความต้องการในยุคปัจจุบันที่มีสารสนเทศจำนวนมาก”

“บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่สามารถปรับใช้ได้กับหลาย ๆ เหตุการณ์ไม่ว่าเราจะอยู่ในสถานะไหนเราต้องใช้สารสนเทศเพื่อการทำงาน คนที่รู้สารสนเทศจะได้เปรียบคนอื่นเสมอ ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่เลือกเรียนในสาขานี้”

4.2 การได้รับทุนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ (อย่างย่อ) จากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จากผลการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาได้รับข้อมูลสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ จากอาจารย์เป็นหลัก รองลงมาคือเกิดจากความสนใจส่วนบุคคลของนักศึกษา

“ได้รับข่าวจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ในสาขาวิชาและภาควิชา เกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ณ ต่างประเทศ”

“มีความสนใจ และชื่นชอบในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายของที่อื่น ๆ”

“ขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา”

4.3 กระบวนการเพื่อให้ได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ ที่นักศึกษาต้องดำเนินการจากการสัมภาษณ์นักศึกษา สรุปได้ว่า นักศึกษามีกระบวนการในการไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้

1) ติดตามข้อมูลข่าวสารรับสมัครทุนฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ประสานงานกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ดำเนินการด้านเอกสารเพื่อขอหนังสือเดินทางไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ณ ต่างประเทศ

2) ยื่นใบสมัคร ส่งประวัติ และเรียงความเกี่ยวกับความคาดหวังในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ และสอบสัมภาษณ์

3) ทำหนังสือเดินทาง เตรียมตัวในเรื่องการเดินทาง เอกสารประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ต่าง ๆ และการวางแผนการใช้ชีวิต

4) ศึกษาข้อมูลของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เตรียมเอกสารที่ต้องใช้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ทบทวนความรู้ที่ได้เรียนรู้มา

4.4 การเตรียมตัวของนักศึกษาเพื่อให้ได้รับการคัดเลือก รวมถึงการเตรียมตัวไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาพบว่า นักศึกษามีการเตรียมตัวทั้งในด้านความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศที่จะไปฝึก และการเตรียมตัวเกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทบทวนความรู้ในส่วนที่เรียนมาแล้ว และศึกษาเพิ่มเติมในทักษะที่คาดว่าจะ จำเป็นต้องใช้ในการฝึกประสบการณ์ รวมทั้งการฝึกทักษะด้านภาษาด้วย”

“ศึกษาเรื่องภาษา และวัฒนธรรมพื้นฐานของประเทศที่จะเดินทางไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ชีวิตความเป็นอยู่ สภาพอากาศ เป็นต้น”

“เตรียมภาษาอังกฤษเบื้องต้นเพื่อการสัมภาษณ์”

“จัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ให้พร้อมและครบถ้วน”

4.5 อุปสรรคจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ และการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า นักศึกษาประสบอุปสรรคในระหว่างการไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ใน 4 ด้าน ได้แก่ การสื่อสาร สุขภาพ เศรษฐกิจ และการเดินทาง

“การสื่อสาร การใช้ภาษา ทักษะการฟัง ส่งผลให้เป็นอุปสรรค ในการสื่อสารระหว่างการทำงาน และการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งได้แก้ไขโดยการสื่อสารด้วยรูปภาพ หรือภาษากายช่วยในการอธิบาย”

“อุปสรรคคือเรื่องสุขภาพ จึงทำให้เกิดอาการแพ้ากาศ และอาหาร ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการปรับตัวสักระยะ จึงควรเตรียมยาส่วนตัวไปด้วย”

“ค่าใช้จ่ายสูงกว่าการฝึกประสบการณ์ในประเทศ เพราะต้องเพิ่มค่าเดินทางระหว่างประเทศ”

“การเดินทางไปสถานประกอบการมีความยากลำบาก และใช้เวลาในการเดินทางมากตอนแรก ๆ มีหลงทางบ้าง บอกชื่อสถานที่ผิดบ้าง”

4.6 คำแนะนำสำหรับนักศึกษาที่สนใจจะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์นักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ ต่างประเทศ ได้ให้คำแนะนำแก่นักศึกษารุ่นน้องว่า จะต้องเตรียมตัวในด้านภาษา วัฒนธรรมองค์กร ด้านสุขภาพ ความถนัด เป็นต้น เห็นได้จากผลการสัมภาษณ์ดังนี้

“ถ้าจะไปต่างประเทศต้องเตรียมความพร้อมทางด้านภาษา ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่นของประเทศที่จะไป”

“ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรเบื้องต้น เพื่อช่วยให้ง่ายต่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการเรียนรู้”

“เตรียมสุขภาพร่างกายให้พร้อม ฝึกสติ ความอดทน สร้างความมุ่งมั่น”

“ควรวางแผนในการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ให้ตรงตามความถนัดของตนเอง เพื่อฝึกทักษะนั้น ๆ ให้ชำนาญยิ่งขึ้น”

“เปิดใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทั้งด้านของรูปแบบการทำงาน วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น”

5. ภาพรวมของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ณ ต่างประเทศ

จากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ณ ต่างประเทศ สามารถสรุปข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ณ ต่างประเทศ ดังนี้

สิ่งที่นิสิตได้รับมากที่สุดจากการฝึกประสบการณ์ 3 ลำดับแรก คือ โอกาสสำหรับการแก้ปัญหาต่าง ๆ การทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน การยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและ โอกาสในการพัฒนาทักษะการคิด ส่วนสิ่งที่นิสิตคิดว่าได้รับน้อยที่สุดคือ ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เข้ารับการฝึกงาน ในส่วนที่นักศึกษาคิดว่าได้รับน้อยที่สุด ได้แก่ ความพอเพียงของเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่คอยกำกับ ควบคุมและสอนวิธีการปฏิบัติงาน โดยนักศึกษาให้ข้อสนับสนุน ดังนี้

“การฝึกงาน ณ ต่างประเทศทำให้นิสิตมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการทำงาน การเสนอความคิดเห็น และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรของสถาบันที่ฝึกงาน”

“ได้ร่วมแชร์ประสบการณ์ในหลายประเด็นว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างในแนวทางปฏิบัติของแต่ละประเทศต่อการทำงานหรือปัญหานั้น ๆ”

“ได้มีโอกาสในการร่วมกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการฝึกงานโดยการเชิญชวนของเพื่อนร่วมงาน เช่น การรับประทานอาหารประจำท้องถิ่น การไปท่องเที่ยว การร่วมงานประเพณีของท้องถิ่น เป็นต้น”

“การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครั้งนี้ทำให้ มีโอกาสในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ได้ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาท่าทางทุกวัน”

นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับความต้องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ในสามประเด็น ดังนี้

1) ผู้ควบคุมดูแลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการฝึกกับผู้ควบคุมดูแลคนเดิม

2) สถานประกอบการที่ต้องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความประสงค์ต้องการฝึกที่สถานประกอบการเดิมอีกครั้ง

3) ความต้องการที่จะแนะนำให้รุ่นน้องหรือผู้อื่นมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ในสถานที่หรือสถาบันที่ตนฝึก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ต้องการแนะนำให้มา โดยเหตุผลที่นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความเห็นสามารถสรุปได้คือ

“เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงในด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และห้องสมุดดิจิทัล”

“มีผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนจำนวนมาก และบุคลากรในห้องสมุดมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี”

“บุคลากรมีความรู้ความสามารถ และ ความรู้”

“ทักษะที่ได้รับจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งนี้เป็นสิ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต”

ตอนที่ 2 ความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนิสิตฝึกงาน

ภาพรวมของความคาดหวังและการรับรู้ของนิสิตเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ ด้านความรู้ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.38$) และมีการรับรู้(สภาพจริง)จากการฝึกงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.82$) รองลงมา ด้านบุคลิกภาพ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.32$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) ด้านความสามารถ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.88$) ด้านการพัฒนาตนเอง มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$) และด้านประสบการณ์ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.13$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.82$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ภาพรวมของความคาดหวังและการรับรู้ของนิสิต

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ
ด้านความรู้	4.38	0.53	มาก	3.82	0.49	มาก
ด้านความสามารถ	4.20	0.55	มาก	3.88	0.65	มาก
ด้านบุคลิกภาพ	4.32	0.66	มาก	4.20	0.58	มาก
ด้านประสบการณ์	4.13	0.77	มาก	3.82	0.85	มาก
ด้านการพัฒนาตนเอง	4.17	0.66	มาก	4.00	0.58	มาก
รวม	4.24	0.10	มาก	3.94	0.14	มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ พบว่า ผลการประเมินความคาดหวังและการรับรู้ (สภาพจริง) เกี่ยวกับการฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิตในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นทีม มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) รองลงมา คือ การพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติในวิชาชีพสารสนเทศ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) โดยนิสิตมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ การเข้าใจที่จะเรียนรู้งานจากหัวหน้า ซึ่งมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคาดหวังและการรับรู้ ด้านความรู้

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง	4.25	0.62	มาก	3.67	0.23	มาก
เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นทีม	4.67	0.40	มากที่สุด	4.08	0.53	มาก
มีความเข้าใจที่จะเรียนรู้งานจากหัวหน้า	4.17	0.69	มาก	3.83	0.39	มาก
พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติในวิชาชีพสารสนเทศ	4.58	0.65	มากที่สุด	3.83	0.79	มาก
ได้รับความรู้ตรงตามสายอาชีพที่เลือกฝึกงาน	4.25	0.72	มาก	3.75	0.99	มาก
นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการวางแผนประกอบอาชีพในอนาคต	4.33	0.64	มาก	3.75	0.81	มาก
มีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานให้นิสิตสามารถนำไปใช้กับงานต่าง ๆ ในสถานประกอบการโดยเฉพาะ เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.42	0.83	มาก	3.83	0.99	มาก
รวม	4.38	0.53	มาก	3.82	0.49	มาก

2. ด้านความสามารถ พบว่า ผลการประเมินความคาดหวังและการรับรู้ (สภาพจริง) เกี่ยวกับการฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิตในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการฝึกทักษะภาษาต่างประเทศเพิ่ม มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาคือ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และความสามารถในการปรับตัวได้ดี รวดเร็ว เมื่อต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ หรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ โดยนิสิตมีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ สามารถปฏิบัติงานเสร็จด้วยตนเองใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความคาดหวังและการรับรู้ ด้านความสามารถ

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
มีความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมากขึ้น	4.33	0.64	มาก	4.00	0.58	มาก
ใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง	4.17	0.69	มาก	3.92	0.69	มาก
มีการฝึกทักษะภาษาต่างประเทศเพิ่ม	4.42	0.74	มาก	3.75	0.42	มาก
มีการฝึกทักษะเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาตนเอง	4.08	0.74	มาก	3.42	0.61	ปานกลาง

ตารางที่ 6 ความคาดหวังและการรับรู้ ด้านความสามารถ (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
สามารถปรับตัวได้ดี รวดเร็วเมื่อต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ หรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ	4.33	0.53	มาก	4.17	0.64	มาก
มีความสามารถฝึกปฏิบัติโดยหมุนเวียนแต่ละแผนกได้อย่างเหมาะสม	4.17	0.69	มาก	4.00	0.58	มาก
สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว	4.42	0.54	มาก	4.25	0.59	มาก
สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตรงตามเป้าหมายที่วางไว้	4.00	0.49	มาก	3.75	0.59	มาก
สามารถปฏิบัติงานเสร็จด้วยตนเองไม่หาความรู้อยู่เสมอ	3.92	0.83	มาก	3.83	0.64	มาก
จัดให้นิสิตที่มีความรู้ความสามารถและความถนัดตรงกับสถานที่ฝึกงาน	4.17	0.94	มาก	3.75	0.93	มาก
รวม	4.20	0.55	มาก	3.88	0.65	มาก

3. ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผลการประเมินความคาดหวังและการรับรู้ (สภาพจริง) เกี่ยวกับการฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิตในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ นิสิตมีความคาดหวังเกี่ยวกับการมีกริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมมากขึ้น ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ มีความคาดหวังเกี่ยวกับความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และความคาดหวังเกี่ยวกับการเสริมสร้างบุคลิกภาพและคุณค่าทางสังคมที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) โดยนิสิตมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ สามารถสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันระหว่างนิสิตและผู้บังคับบัญชา ความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความคาดหวังและการรับรู้ ด้านบุคลิกภาพ

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
เสริมสร้างบุคลิกภาพและคุณค่าทางสังคมที่ดีขึ้น	4.25	0.89	มาก	4.17	0.64	มาก
พัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้	4.25	0.72	มาก	4.17	0.64	มาก
มีกริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมมากขึ้น	4.58	0.65	มากที่สุด	4.42	0.69	มาก

ตารางที่ 7 ความคาดหวังและการรับรู้ ด้านบุคลิกภาพ (ต่อ)

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้น	4.33	0.64	มาก	4.25	0.67	มาก
สามารถสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันระหว่างนิสิตและผู้บังคับบัญชา	4.17	0.69	มาก	4.00	0.58	มาก
รวม	4.32	0.66	มาก	4.20	0.58	มาก

4. ด้านประสบการณ์ พบว่า ผลการประเมินความคาดหวังและการรับรู้ (สภาพจริง) เกี่ยวกับการฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิตในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ นิสิตมีความคาดหวังในการได้รับประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมาได้แก่ การนำทฤษฎีและประสบการณ์จากการเรียนไปทดลองปฏิบัติจริง มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) โดยนิสิตมีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ การนำความรู้ที่เคยได้รับมาประยุกต์และสามารถหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความคาดหวังและการรับรู้ ด้านประสบการณ์

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
นำทฤษฎีและประสบการณ์จากการเรียนไปทดลองปฏิบัติจริง	4.00	0.79	มาก	4.08	0.73	มาก
ได้รับประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางสารสนเทศ	4.42	0.91	มาก	3.83	0.58	มาก
นำความรู้ที่เคยได้รับมาประยุกต์ และสามารถหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	3.83	0.69	มาก	3.75	0.68	มาก
สามารถนำความรู้ทางวิชาชีพไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่องานได้อย่างเหมาะสม	4.33	0.90	มาก	3.75	0.79	มาก
มีความชำนาญในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.08	0.83	มาก	3.67	0.67	มาก
รวม	4.13	0.77	มาก	3.82	0.85	มาก

5. ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ผลการประเมินความคาดหวังและการรับรู้ (สภาพจริง) เกี่ยวกับการฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิตในภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ความคาดหวังจากการเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.25$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) รองลงมา ได้แก่ การใช้เทคนิควิธีการกระตุ้นความคิด จินตนาการ และการแสดงออกในการสร้างสรรค์งานความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.25$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$) และ การใช้เทคนิคการเรียนรู้ปฏิบัติงานที่กระตุ้นให้นิสิตค้นหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.25$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.83$) โดยนิสิตมีความคาดหวังน้อยที่สุด คือ สามารถประเมินตนเองว่ามีความเหมาะสม ความพร้อมที่จะไปประกอบอาชีพได้ดีเพียงใด ความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.08$) และการรับรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$) ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความคาดหวังและการรับรู้ ด้านการพัฒนาตนเอง

รายการ	ความคาดหวัง			การรับรู้		
	\bar{x}	SD	ระดับ	\bar{x}	SD	ระดับ
ประเมินตนเองว่ามีความพร้อมที่จะไปประกอบอาชีพได้ดีเพียงใด	4.08	0.54	มาก	4.00	0.73	มาก
พัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	4.17	0.69	มาก	4.00	0.58	มาก
นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาตนเอง ด้านความรู้ความสามารถ	4.08	0.74	มาก	3.67	0.68	มาก
เรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.25	0.62	มาก	4.17	0.79	มาก
จัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.08	0.65	มาก	4.25	0.67	มาก
ใช้เทคนิคการเรียนรู้ปฏิบัติงาน ที่กระตุ้นให้นิสิตค้นหา และสร้างความรู้ด้วยตนเอง	4.25	0.62	มาก	3.83	0.85	มาก
ใช้เทคนิควิธีการกระตุ้นความคิด จินตนาการ และการแสดงออกในการสร้างสรรค์งาน	4.25	0.72	มาก	4.08	0.96	มาก
นำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกงานเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับสูงต่อไป	4.17	0.69	มาก	4.00	0.73	มาก
รวม	4.17	0.66	มาก	4.00	0.58	มาก

3. แนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิตเพื่อการฝึกงานในต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกงานในต่างประเทศของนิสิตตามการจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงตามการรับรู้ของนิสิต จากค่าน้อยไปหาค่ามาก สามารถสรุปแนวทางการพัฒนานิสิตให้มี 3 ทักษะ ตามทักษะที่พึงประสงค์

ของบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 (21st Century skills for librarians) ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้ (Learning skills) ประกอบด้วย การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) และ การสื่อสาร (Communication) 2) ทักษะการรู้หนังสือ (Literacy skills) ประกอบด้วย การรู้สารสนเทศ (Information literacy) การรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) การรู้หนังสือเทคโนโลยี (Technology literacy) และ 3) ทักษะส่วนบุคคล (Personal skills) ประกอบด้วย ความยืดหยุ่น (Flexibility) ความเป็นผู้นำ (Leadership) การริเริ่ม (Initiative) การเพิ่มผลผลิต (Productivity) ทักษะทางสังคม (Social skills) โดยมีแนวทางดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิตเพื่อการฝึกงานในห้องสมุดต่างประเทศ

ทักษะที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ ในศตวรรษที่ 21	แนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิต
<p>ทักษะการเรียนรู้ (Learning skills)</p>	<p>ด้านความรู้ (Knowledge)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ฝึกงานเพื่อการเลือกสถานที่ฝึกงานให้เหมาะสมกับความรู้และความสามารถของนิสิต และมีสอดคล้องกับหลักสูตร 2. เตรียมตัวความพร้อมด้านความรู้ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน 3. เตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารเพื่อการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน 4. ทดลองฝึกปฏิบัติงานระยะสั้นในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย <p>ครอบคลุมการดำเนินของห้องสมุด</p>
	<p>ด้านการพัฒนาตนเอง (Self-Development/improvement)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เสริมสร้างลักษณะนิสัยและความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต 2. มีกิจกรรมอภิปราย/แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Discussion) ร่วมกับรุ่นพี่/ผู้มีประสบการณ์ ณ ต่างประเทศ เพื่อให้ นำความรู้จากการฝึกประสบการณ์มาถ่ายทอดให้รุ่นน้องที่กำลังจะออกฝึกประสบการณ์ ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาตนเองด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานในวิชาชีพห้องสมุด จากที่ได้รับมอบหมาย และจากการหาความรู้เพิ่มเติม 2) การประเมินคุณสมบัติและความสามารถโดยรวมของตนเอง ว่ามีความเหมาะสมและมีความพร้อมที่จะไปประกอบอาชีพได้หรือไม่

ตารางที่ 10 แนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิตเพื่อการฝึกงานในห้องสมุดต่างประเทศ (ต่อ)

ทักษะที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ ในศตวรรษที่ 21	แนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิต
	<p>3) การเสริมสร้างศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในห้องสมุดที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา</p> <p>4) การเสริมสร้างทักษะความสามารถในการจัดการและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับบริบท สถานการณ์ และบทบาทหน้าที่ของตนเองไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือผู้ตาม</p>
ทักษะการรู้หนังสือ (Literacy skills)	<p>ด้านความสามารถ (Capability)</p> <p>1. กิจกรรมทบทวน หรือเพิ่มเติมความรู้ให้เป็นปัจจุบัน เหมาะสมต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงทั้งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีอื่นที่จำเป็นต่อการฝึกงาน</p> <p>2. วัดความรู้และเพิ่มเติมทักษะทางภาษาต่างประเทศก่อนการออกฝึกงาน รวมถึงภาษาถิ่นของประเทศที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของนิสิตจะไปฝึกงาน</p>
ทักษะส่วนบุคคล (Personal skills)	<p>ด้านบุคลิกภาพ (Personality)</p> <p>1. การเสริมสร้างบุคลิกภาพและคุณค่าทางสังคมที่ดีขึ้น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นทั้งระดับบุคคลและสาธารณะชนตามแนวทางที่เป็นสากลปฏิบัติ</p> <p>2. ฝึกปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะนิสัยให้มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานตั้งแต่ในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องให้ความสำคัญกับการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ไปยังผู้ใช้บริการ</p> <p>ด้านประสบการณ์ (Experiences)</p> <p>1. การจัดกิจกรรมเพื่อทบทวนความรู้ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นกับการปฏิบัติงานในห้องสมุด</p> <p>2. การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มเติมความรู้ทั้งทางด้านห้องสมุดและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องให้เป็นปัจจุบัน เหมาะสมต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงทั้งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีอื่นที่จำเป็นต่อการฝึกงานเช่น อุปกรณ์สำนักงานต่างๆ เครื่องมือ/คู่มือที่ใช้ในงานห้องสมุด เป็นต้น</p>

ตารางที่ 10 แนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิตเพื่อการฝึกงานในห้องสมุดต่างประเทศ (ต่อ)

ทักษะที่พึงประสงค์ของบรรณารักษ์ ในศตวรรษที่ 21	แนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิต
	3. การกำหนดแผนการฝึกงานร่วมกับห้องสมุดหรือหน่วยงานที่จะไปฝึกประสบการณ์เพื่อให้นิสิตได้รับประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่ครอบคลุม ลักษณะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางสารสนเทศ โดยประสานงานกับหน่วยงานที่จะส่งนิสิตไปฝึกงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคาดหวังและการรับรู้การฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนิสิตหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ พบว่า ปัจจัยในการเลือกสถานฝึกงานนั้น นิสิตพิจารณาจากประโยชน์ที่นิสิตฝึกงานจะได้รับพิจารณาจากภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน การสื่อสารของประเทศที่นิสิตจะไปฝึกงาน พิจารณาจากความมีชื่อเสียงและระบบการศึกษาของสถานที่ฝึกงาน พิจารณาจากวัฒนธรรมของประเทศที่นิสิตจะไปฝึกงาน และพิจารณาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพอากาศของประเทศที่นิสิตจะไปฝึก แม้กระทั่งพิจารณาจากเครือข่าย เช่น นิสิต ศิษย์เก่า นิสิตฝึกงานที่เคยแลกเปลี่ยน การมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยความสนใจที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่างประเทศของนิสิตระดับปริญญาตรีของ Muangyan & Asawaruangpipop (2018) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกกิจกรรมคือ ได้นำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรไปใช้ในการปฏิบัติจริง นำความรู้ที่ได้ไปวางแผนประกอบอาชีพในอนาคต มีความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ฝึกการปรับตัวในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ประเมินความสามารถตนเองที่จะประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษา และได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างภาคปฏิบัติกับภาคทฤษฎี ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตมีความคาดหวังถึงผลที่จะได้รับจากการฝึกงานซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1964) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการที่นิสิตตัดสินใจเลือกสถานฝึกงานนั้นเนื่องจากคาดหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการฝึกงาน รวมไปถึงความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการฝึกงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาอิทธิพลของความคาดหวังในการทำงานที่มีต่อการรับรู้อัตลักษณ์องค์กรและการตัดสินใจเลือกงานของกลุ่มเจนเนอเรชันวายของ Supatn (2020) ที่แม้ว่าความคาดหวังที่มีต่อลักษณะงาน บทบาทของผู้บริหารไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการเลือกเข้าทำงานในองค์กร คนเจนเนอเรชันวายไม่ได้เลือกงานที่สนุกสนาน ตื่นเต้นเข้ากับไลฟ์สไตล์ มีผู้บริหารที่ใจกว้าง เข้าใจ หรือเลือกงานที่มีผลตอบแทนสูง แต่การเลือกงานกลับขึ้นอยู่กับความคาดหวังในโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ต่ออัตลักษณ์ขององค์กรเป็นหลัก และสอดคล้องกับการศึกษาของ Tengnaritsiri (2021) เรื่องทัศนคติของพนักงานรุ่นใหม่ (Generation Y) ต่อการตัดสินใจ

ทำงานจนถึงเวลาเกษียณอายุในองค์กรรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) สำนักงานใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่าพนักงานรุ่นใหม่ในองค์กรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับโอกาสในการได้ทำงานที่มีความท้าทาย ได้ฝึกฝนและพัฒนาตนเอง มีความพึงพอใจกับกระบวนการทำงานที่รวดเร็ว ไม่ต้องมีลำดับขั้นที่มากเกินไป การมีเพื่อนร่วมงานที่ดี สังคมการทำงานที่ทุกคนกระตือรือร้นที่จะทำงาน และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อพัฒนาองค์กรไปด้วยกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Vittavatsamrarnkul & Pasputijeam (2019) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานที่ฝึกงานของนิสิตหลักสูตรธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน โดยปัจจัยองค์กรที่สำคัญสูงสุดคือชื่อเสียงขององค์กร และปัจจัยสังคมและเศรษฐกิจที่สูงที่สุดคือ แรงจูงใจจากรุ่นพี่ การเลือกสถานที่ฝึกงานจากประสบการณ์ความประทับใจจากการใช้บริการ การเลือกสถานที่ฝึกงานจากข้อมูลของเว็บไซต์ การเลือกสถานที่ฝึกงานโดยพิจารณาจากหัวหน้างานซึ่งเป็นผู้ประเมินผลการทำงาน และสถานที่ฝึกงานที่เปิดโอกาสให้ทำงานได้หลากหลาย

คุณสมบัติของนิสิตเพื่อให้การฝึกงาน ณ ต่างประเทศประสบความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณสมบัติที่ควรมีมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ทักษะการเผชิญหน้าและแก้ปัญหาทักษะการเรียนรู้ที่รวดเร็วและความกระตือรือร้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Suwannako (2019) เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพ สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ ตามความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนิสิตฝึกงาน สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในภาพรวมตามความต้องการของสถานประกอบการ มีดังนี้ ด้านที่ผู้ประกอบการมีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการสำรวจ Soft Skills ที่จำเป็นของสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 ของ Penratanahiran & Thongkham (2021) พบว่า Soft Skills ที่จำเป็นของบัณฑิตยุคใหม่สำหรับสถานประกอบการในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ จริยธรรมในการทำงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การบริหารจัดการเวลา การแก้ปัญหาและภาวะผู้นำ

ความคาดหวังและการรับรู้ (สภาพจริง) เกี่ยวกับการฝึกงาน ณ ต่างประเทศของนักศึกษา พบว่าความคาดหวังด้านความรู้ เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นทีม พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติในวิชาชีพสารสนเทศ และมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานให้นักศึกษาฝึกงานสามารถนำไปใช้กับงานต่าง ๆ ในสถานประกอบการ โดยเฉพาะ เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความสามารถ คือ การฝึกทักษะภาษาต่างประเทศเพิ่ม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และสามารถปรับตัวได้ดี ด้านบุคลิกภาพ คือ มีกริยามารยาทสุภาพอ่อนน้อมมากขึ้น มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้น และเสริมสร้างบุคลิกภาพและคุณค่าทางสังคมที่ดีขึ้น ด้านประสบการณ์ คือ ได้รับประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติหน้าที่ ในลักษณะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางสารสนเทศ นำความรู้ที่เคยได้รับมาประยุกต์ และสามารถหาวิธี

การใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และนักศึกษาสามารถนำความรู้ทางวิชาชีพไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่องานได้อย่างเหมาะสม และด้านการพัฒนาตนเอง คือ เรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ใช้เทคนิคการเรียนรู้ปฏิบัติงาน ที่กระตุ้นให้นักศึกษาค้นหา และสร้างความรู้ด้วยตนเอง และใช้เทคนิควิธีการกระตุ้นความคิด จินตนาการ และการแสดงออกในการสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sriaremhad, Rattanapan & Mukem (2013) เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาสหกิจศึกษาที่มีต่อตนเอง อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ พบว่า นักศึกษาสหกิจศึกษามีระดับความคาดหวังและความพึงพอใจต่อตนเองในด้านสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและด้านทักษะพฤติกรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา และสถานประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Mahapeeraporn & Meesrisuk (2012) เรื่องความคาดหวังและการรับรู้เรื่องการฝึกงานของนักศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคาดหวังเรื่องการฝึกงานของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทั่วไป ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านประสบการณ์ และด้านแนวทางพัฒนาตนเอง

2. แนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิตเพื่อการฝึกงานในต่างประเทศ

จากผลการวิจัย นิสิตที่เข้าร่วมการฝึกงาน ต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า สิ่งสำคัญที่นิสิตต้องเตรียมความพร้อมให้มากขึ้น นอกเหนือจากทักษะทางด้านความรู้ในงานที่จะไปฝึกงานและทักษะทางการสื่อสารแล้ว ประเด็นสำคัญที่นิสิตควรจะได้รับเตรียมพร้อมคือ ร่างกาย จิตใจ และทัศนคติของตน ให้พร้อมกับการฝึกงาน และการแก้ไขปัญหา ปัญหา รวมถึงการเปิดรับการเรียนรู้และวัฒนธรรมใหม่ ๆ และทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ประกอบการเพื่อทราบถึงความต้องการและความคาดหวังสำหรับนิสิตที่จะเข้ารับการฝึกงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ Wells (2020) เสนอแนะไว้ในการศึกษาความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 – 2560 ว่าควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต เพื่อทราบถึงความต้องการและสร้างเครือข่ายในกลุ่มวิชาชีพ บรรณารักษ์/นักสารสนเทศ เพื่อร่วมกันพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต และควรมีการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักสูตร (Stakeholders) เช่น สถานที่ฝึกงาน นายจ้าง นักวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์/นักสารสนเทศ ศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้รับผิดชอบการฝึกประสบการณ์งาน ควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตที่จะต้องเข้าร่วมการฝึกงาน ณ ต่างประเทศล่วงหน้า ทั้งในด้านทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน อาทิ ลักษณะของสถานที่ฝึกงาน ขั้นตอน/ขอบเขตของงานที่ต้องปฏิบัติ เป็นต้น และด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้ฝึกงานจะต้องเผชิญหน้ากับสภาพการดำเนินชีวิต ภาษาและวัฒนธรรมพื้นฐานของที่นั้น ชีวิตความเป็นอยู่ สภาพอากาศ ฯลฯ
2. หลักสูตรควรมีการวางแผนและกระบวนการในการเลือกประเทศ และสถานที่ฝึกปฏิบัติให้ตรงตามความถนัดของนิสิตเพื่อฝึกทักษะนั้น ๆ ให้ชำนาญยิ่งขึ้น
3. หลักสูตรสามารถส่งเสริมให้นิสิตมีประสบการณ์ด้านการทำงานในวิชาชีพ โดยการศึกษาดูงานหรือการฝึกประสบการณ์ระยะสั้นในบางงานที่ไม่มีการเรียนการสอนในหลักสูตร หรือเป็นประเด็นที่นิสิตมีความสนใจ อาจจัดในลักษณะของโครงการแลกเปลี่ยนนิสิตระยะสั้นกับประเทศต่าง ๆ ภายใต้ MoU ระหว่างสถาบัน

เอกสารอ้างอิง

- Srisa-Ard, B. (2010). **Basic Research**. (In Thai). 8th ed. Bangkok: Suweeriyasan.
- Harvard, A. (2004). **Unpaid Internships Face Legal, Ethical Scrutiny**. Retrieved April 29, 2021, from <https://bowdoinorient.com/bonus/article/73>.
- Jobbkk. (2021). **4 internship expectations**. Retrieved April 29, 2021, from <https://www.jobbkk.com/variety/detail/3354/4> ข้อคาดหวัง จากการฝึกงาน.
- Kassing, S. (1995). **Psychology**. Houghton Mufflin Company.
- Vittavatsamrarnkul, K. & Pasputijeam, N. (2019). The Factor Affecting Decision Making on Selection of Organization for Professional Experiences for Students of Arts Program in Airline Business, Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University.
- Research 4.0 for the Development of the Country Towards Stability, Prosperity and Sustainability**, The 2nd National Conference (65-66). Ratchathani University.
- Maharakham University. (2019). **Maharakham University Announcement on Funding Criteria Supporting Undergraduate Students for International Internships (MSU**

- Outbound Internship) by the Budget from the Development Fund of Maharakham University.** (In Thai). Retrieved April 29, 2021, from http://www.meeting.msu.ac.th/meetingmsu/images/documents/doc_ann/ประกาศ-म्मส-เรื่อง-หลักเกณฑ์ให้ทุนนิสิต-ป.ตรี-ฝึกงาน-ณ-ต่างประเทศ 2560.pdf
- Ministry of Education. (1999). **National Education Act B.E.2542.** (In Thai). Bangkok.
- Muangyan, M. & Asawaruangpipop, A. (2018). Factors Influencing Undergraduate Student's Interest in The Selection of Overseas Experience Activities. (In Thai). **Journal of Management Sciences**, 5(1), 107-123.
- Supatn, N. (2020). Influence of Work Expectation on Organizational Identification and Job Selection of Generation Y. Journal of Business Administration. (In Thai). **The Association of Private Higher Education Institutions of Thailand. January – June.** 83-99.
- Office of International Affairs, Maharakham University. (2019). **Information on the Academic Cooperation Agreement (Active Academic Cooperation) for the Fiscal Year 2017 between Maharakham University and Higher Education Institutions / Domestic and International Organizations.** (In Thai). Retrieved April 29, 2021, from https://iroffice.msu.ac.th/th/images/doc/01_mou-2559.docx
- Ohio State University. (2013) **Definition of Internship.** Retrieved 29 April 2021, from <http://polisci.osu.edu/sites/polisci.osu.edu/files/What%20is%20an%20Internship.pdf>
- Tengnaritsiri, O. (2021). **The Attitude of New Generation Employees (Generation Y) Towards Decisions to Work Until Retirement in the State Enterprise Organization. Case Study: Electricity Generation Authority of Thailand (EGAT), Nonthaburi Province Headquarter.** (In Thai). Master of Management, College of Management Mahidol University.
- Sooksirisorn, P. (2019). **The expectation of being an apprentice.** Retrieved 29 April 2021, from <https://dewhr.co/2019/04/18/theintern007/>
- Suwannako, P. (2017). **The Desirable Characteristics of Information Science Interns as Perceived by Business Organizations.** (In Thai). Maharakham University.
- Plook TCAS. **Internship Experience How Important is It for Students?** (In Thai). Retrieved 29 April 2021, from <https://www.trueplookpanya.com/tcas/article/detail/75107>.

- Plienpu, P. (1999). **Educational Psychology**. (In Thai). Bangkok: King Mongkut's University of Technology Thonburi.
- Penratanahiran, R., & Thongkham, K. (2021). "A Survey of Soft Skills Needed in the 21st Century Workplace,". (In Thai). **RajaPhat Ramphai Barni Research Journal**, **15**(1), 59-69.
- Wells, S. (2020). Employer's Satisfaction towards the Competencies of Graduates from Bachelor of Information Studies Program, Burapha University, Graduated during Academic Years 2014-2017. **Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University**, **28**(2), 212 - 240.
- Vroom, V. H. (1964). **Work and motivation**. New York: Wiley.
- Mahapeeraporn, W., & Meesrisuk, W. (2012). **The Expectations and Perceptions About the Apprenticeship of Student in General Business Management Program of Silpakorn University**. (In Thai). (Bachelor of Business Administration Program in General Business Management). Bangkok: Silpakorn University.
- Sriaremhad, Y., Rattanapan, M., & Mukem, D. (2013). Expectation and Satisfaction of Cooperative Students towards Themselves, Adviser, and Enterprise. (In Thai). **Research for Thai Society Development**. The 4th Hatyai National and International Conference. (426-435). Hatyai University.